

Gezamenlijk standpunt betreffende het beeldbeleid in de Vlaamse Kunstcollectie en haar partnermusea

Zoals tot stand gekomen op de directiecomités van de Vlaamse Kunstcollectie vzw van 22 januari 2019, 20 februari 2019 en 19 maart 2019

Overwegende dat:

- Het absoluut noodzakelijk is dat de Vlaamse Kunstcollectie en haar partnermusea een eigentijds digitaal beeldbeleid kunnen opzetten ten bate van intern hergebruik, extern hergebruik en raadpleging door het brede publiek;
- Een éénvoudig en gezamenlijk standpunt over het beeldbeleid een noodzakelijke voorwaarde is voor de verdere ontwikkeling en operationalisering van de digitale strategieën van de partnermusea en de Vlaamse Kunstcollectie;
- De Vlaamse Kunstmusea en de partnermusea in het kader van zo'n digitale strategieën volop moeten kunnen inzetten op tal van actuele digitale toepassingen (museale websites, thematische websites, mobile apps, ...) en diensten (research services, internationale en interdisciplinaire partnerschappen, ...) gebaseerd op een duurzame digitale infrastructuur;
- De Vlaamse Kunstcollectie en haar partnermusea zich willen conformeren aan een internationale praktijk waarbij in toenemende mate gedigitaliseerde beelden van museale collecties vrij ter beschikking worden gesteld zowel voor commercieel als niet-commercieel hergebruik¹;
- De Vlaamse Kunstcollectie en haar partnermusea de museale beeldpraktijk bij Het Rijksmuseum Amsterdam, The Cleveland Museum of Art, The Metropolitan Museum of Art in New York als internationaal leiding- en voorbeeldgevend erkennen;
- De Vlaamse Kunstcollectie en haar partnermusea niet blind kunnen zijn voor nieuwe tendensen, opportuniteiten en inzichten die sterk worden aangedreven door de snel veranderende evolutie van nieuwe digitale technologieën²;
- De Vlaamse Kunstcollectie en haar partnermusea geloven dat kunst en de zo breed mogelijke verspreiding en hergebruik ervan enkel tot positieve effecten kunnen leiden, zoals onder meer een toenemend aantal bezoekers, de (h)erkenning van esthetiek, geluk, diversiteit, creativiteit, ondernemerschap, vrijheid, kennis en innovatie;

---

¹ *Survey of GLAM open access policy and practice*, Andrea Wallace & Doug McCarthy, 2019,

https://docs.google.com/spreadsheets/d/1WPS-KJptUJ-o8SXtq00llcxq0IKJu8eO6Eeqe_GrLaNc/edit#gid=1216556120

² *Sparking global connections to art through artificial intelligence*. Loic Tallon, 2019,

<https://medium.com/@loictallon/sparking-global-connections-to-art-through-artificial-intelligence-c8866522457d>

Digital is more than a department. It's a collective responsibility. Loic Tallon, 2017.

<https://medium.com/@loictallon/digital-is-more-than-a-department-it-is-a-collective-responsibility-786cdf816d12>

Sharing is Caring. Openness and Sharing in the Cultural Heritage Sector (ed. M. Sanderhoff), SMK 2014

<https://www.smk.dk/en/article/the-sharing-is-caring-anthology/>

- De Vlaamse Kunstcollectie en haar partnermusea dergelijke opportuniteiten minstens even belangrijk vinden als commercialisering en andere financiële terugverdienmodellen;
- De Vlaamse Kunstcollectie en haar partnermusea willen inzetten op een open, gelijke en kwaliteitsvolle dienstverlening voor elke (her)gebruiker van digitale beelden;
- De Vlaamse Kunstcollectie en haar partnermusea hiertoe eigentijdse tools en praktijken willen inzetten die zich conformeren aan gangbare internationale standaarden en principes;
- De Vlaamse Kunstcollectie en haar partnermusea willen, in hun hoedanigheid als wetenschappelijke autoriteit, hun digitale beelden via verschillende kanalen op een kostefficiënte, transparante en performante wijze ter beschikking stellen van zowel specifieke doelgroepen als het brede publiek³;
- De Vlaamse Kunstcollectie en haar partnermusea hun wetenschappelijke autoriteit kracht willen bijzetten door hoogkwalitatieve beelden te verspreiden. Op die manier profileren de musea zich niet enkel als collectiebeheerder, maar krijgen ze terug controle over de beeldvorming over hun collectie⁴;
- De Vlaamse Kunstcollectie en haar partnermusea niettemin rekening willen houden met de rechten van de rechthebbenden of hun vertegenwoordigers zoals in het Europese en Belgische auteursrecht staat voorgeschreven;
- De Vlaamse Kunstcollectie en haar partnermusea zich blijvend willen conformeren aan de PSI-richtlijn en de omzetting ervan in Belgische wetgeving en Vlaamse decreten⁵;

Beslissen de Vlaamse Kunstcollectie en de ondertekenende partnermusea inzake het ter beschikking stellen van digitale kopieën van kunstwerken, foto's en andere artefacten uit hun collecties volgende basisprincipes:

Artikel 1. De Vlaamse Kunstcollectie en haar partnermusea streven ernaar dat van alle werken, foto's en andere artefacten in hun collectie een digitale kopie wordt gemaakt.

Artikel 2. De Vlaamse Kunstcollectie en haar partnermusea streven ernaar dat de digitale kopieën van kunstwerken, foto's en andere artefacten uit hun collecties, die via eigen kanalen en die van derden ter beschikking worden gesteld, ingebedde metadata bevatten. In het bijzonder gaat het om deze eigenschappen⁶:

- De rechtenstatus,
- De titel van het werk,

---

³ *Lukas, Art in Flanders, Wikimedia, Google Arts, Europeana, Sociale media, ...*

⁴ <https://pro.europeana.eu/post/the-problem-of-the-yellow-milkmaid>
<https://pro.europeana.eu/post/the-yellow-milkmaid-syndrome-paintings-with-identity-problems>
<https://yellowmilkmaidsyndrome.tumblr.com/>
<https://blog.okfn.org/2012/09/17/the-revenge-of-the-yellow-milkmaid-cultural-heritage-institutions-open-up-dataset-of-20m-items/>

⁵ *Thans het Bestuursdecreet*

⁶ https://www.projectcest.be/wiki/Publicatie:Upload_van_reproducties_van_kunstwerken_u_i_t_het_Groeningemuseum_op_Wikimedia_Commons

- De auteurs/vervaardiger(s) van het oorspronkelijke werk,
- De rol van de vervaardiger,
- De datering,
- De objectnaam,
- Het inventarisnummer,
- De collectie, het collectiebeherend museum,
- De bronvermelding⁷ eventueel aangevuld met de naam van de fotograaf,
- De persistente URI zoals toegekend door het collectiebeherende museum.

Artikel 3. Voor kunstwerken en foto's die zich in het publiek domein bevinden⁸ of waarvan het auteursrecht en eventuele andere dwingende rechten aan het collectiebeherende museum zijn overgedragen:

- 1° De Vlaamse Kunstcollectie en hun partnermusea willen afstand doen van elk mogelijk afdwingbaar recht dat zou kunnen ontstaan bij het tot stand komen van een digitale kopie van deze kunstwerken en foto's.
- 2° Alle medewerkers en opdrachthouders⁹ dienen volgens dit principe te werken.
- 3° De Vlaamse Kunstcollectie en haar partnermusea stellen de digitale kopieën van deze kunstwerken en foto's vrij ter beschikking aan het publiek en alle hergebruikers, zowel intern als extern.
- 4° Daarom wordt, bij publicatie van digitale kopieën van deze kunstwerken en foto's via door de Vlaamse Kunstcollectie en haar partnermusea beheerde digitale kanalen (thematische websites, museale websites, koepelwebsite, ...), een Publiek Domein of een Creative Commons Zero- (CC0) vermelding voorzien.¹⁰
- 5° Bij publicatie of verspreiding van digitale kopieën van deze kunstwerken of foto's via derde digitale kanalen, wordt expliciet gekozen voor die kanalen die de digitale kopieën tevens onder een Publiek Domein of Creative Commons Zero (CC0) of daaraan gelijkgestelde licenties ter beschikking stellen.
- 6° De Vlaamse Kunstcollectie en haar partnermusea geven hiermee aan dat ze geen enkele beperking willen opleggen op het gebruik van de digitale kopieën, in het bijzonder:
  - Er kunnen op basis van de aard van het gebruik geen limieten worden gesteld aan de technische kwaliteit van de ter beschikking gestelde digitale kopieën (resolutie, afmetingen, ...). De digitale kopieën worden consequent in een hoge resolutie ter beschikking gesteld. Een resolutie van minstens 4.000 pixels aan de langste zijde wordt nagestreefd.
  - Er kan geen vergoeding meer worden aangerekend voor het hergebruik van de digitale kopieën of op basis van de aard van het gebruik van de digitale kopieën (commercieel of niet-commercieel).

---

⁷ Bijv. Lukas, *Art in Flanders*

⁸ De auteur is meer dan 70 jaar geleden overleden

⁹ Opdrachthouders: bedoeld wordt fotografen of andere onderaannemers, belast met het maken van een digitale reproductie, alsook derde organisaties, expliciet of contractueel belast met de spreiding van de digitale kopieën van de collectie

¹⁰ Creative Commons Zero, <https://creativecommons.org/share-your-work/public-domain/cc0/>

- Het verplicht gebruik van een watermerk, het copyright-teken (©), de term 'copyright', al of niet in combinatie met de naam van de vervaardiger van de digitale kopie (de fotograaf) en/of een derde partij¹¹ die belast is met het ter beschikking stellen van digitale kopieën van deze kunstwerken en foto's is uitgesloten, evenals enig andere beperkende technische ingreep of rechtenindicatie.
- Er kan geen enkele afdwingbare voorwaarde worden gesteld wat betreft attributie aan de collectiebeherende organisatie, de vervaardiger van de digitale kopie (de fotograaf, ...) en/of een derde partij die belast is met het ter beschikking stellen van digitale kopieën van deze kunstwerken en foto's.¹²
- Een bronvermelding wordt aanbevolen, evenwel niet verplicht¹³.
- Een vermelding van de collectiebeherende instelling wordt aanbevolen, evenwel niet verplicht¹⁴.
- Het opsturen van een publicatie door derde partijen, op basis van de ter beschikking gestelde kopieën, kan worden aanbevolen, evenwel niet verplicht.
- 7° De Vlaamse Kunstcollectie en haar partnermusea streven naar het ter beschikking stellen van digitale kopieën van deze kunstwerken en foto's, zonder enige persoonlijke bemiddeling, via digitale kanalen in eigen beheer aan de hand van technische infrastructuur die gebaseerd is op open standaarden en formaten (IIIF, TIFF, JPEG,...)

Artikel 4. Voor kunstwerken en foto's waarvan de rechten van de oorspronkelijke vervaardiger door het auteursrecht worden beschermd en/of waarop eventueel andere dwingende rechten van toepassing zijn:

- 1° De Vlaamse Kunstcollectie en haar partnermusea streven ernaar voor elke publicatie van digitale kopieën van deze kunstwerken en foto's via de door Vlaamse Kunstcollectie en haar partnermusea beheerde digitale kanalen (thematische websites, museale websites, koepelwebsite, arthub flanders, ...) een licentie tot online beschikbaarstelling bij de rechthebbende(n) van het oorspronkelijke kunstwerk of foto, of zijn vertegenwoordiger, af te sluiten.
- 2° De Vlaamse Kunstcollectie en hun partnermusea willen afstand doen van elk mogelijk afdwingbaar recht dat zou kunnen ontstaan bij het tot stand komen van een digitale kopie van deze kunstwerken en foto's.
- 3° Alle medewerkers en opdrachthouders¹⁵ dienen volgens dit principe te werken.
- 4° Bij online beschikbaarstelling van digitale kopieën van deze kunstwerken en foto's via de door Vlaamse Kunstcollectie en haar partnermusea beheerde digitale kanalen (thematische websites, museale websites, koepelwebsite, arthub Flanders, ...) wordt een variant op lage kwaliteit gehanteerd. Dit houdt in:

---

¹¹ Bijvoorbeeld Lukas, Art in Flanders

¹² In geval van een overdracht van auteursrechten moet zeker gestipuleerd worden dat de auteur verzaakt aan zijn recht op naamsvermelding in deze context.

¹³ Bijvoorbeeld Lukas, Art in Flanders

¹⁴ Bijvoorbeeld KMSKA of Musea Brugge of MSK of Mu.ZEE of M Leuven

¹⁵ Zie voetnoot 7

- Een resolutie van 1920 pixels aan de langste zijde wordt nagestreefd.
- De resolutie van het beeld en het maximaal aantal pixels wordt medebepaald door de licentie bekomen bij de rechthebbende of zijn vertegenwoordiger.
- 5° Derde partijen die een digitale kopie van deze kunstwerken of foto's willen publiceren, online ter beschikking stellen of hergebruiken dienen, behoudens de uitzonderingen die door het auteursrecht zijn voorgeschreven, zelf een licentie bij de rechthebbenden of zijn vertegenwoordiger te bekomen.
- 6° Derde partijen die een digitale kopie van deze kunstwerken of foto's willen bekomen kunnen hiervoor terecht bij hiertoe gemachtigde interne afdelingen of externe organisaties¹⁶.
- 7° Deze hiertoe gemachtigde interne afdelingen of externe organisaties dienen, naast of onder voorbehoud van specifieke verplichtingen opgelegd door de auteur:
  - De onder 2° vernoemde metadata in de digitale kopieën in te bedden;
  - ⊖ De digitale kopieën downloadbaar of opvraagbaar te maken aan de hand van technische infrastructuur die gebaseerd is op open standaarden en formaten (IIIF, TIFF, JPEG);
  - Hiertoe een digitaal bestelformulier te gebruiken.
  - In geval een administratieve verwerkingskost of retributie wordt aangerekend, geen verwerkingskost of retributie aan te rekenen voor:
    - De inrichtende machten van de Vlaamse Kunstcollectie of van de partnermusea, de Vlaamse Kunstcollectie en de partnermusea zelf.
    - Diensten van de steden en gemeenten, de Vlaamse overheid, de Federale overheid en andere gerelateerde overheden, al of niet verzelfstandigd.
    - De musea aan wie het specifieke analoge werk in kort- of langlopende bruikleen is gegeven.
    - Studenten, leerkrachten, docenten, ... verbonden aan een formele opleidingsinstelling en andere personen betrokken in wetenschappelijk of educatief werk in de brede zin.
    - De Belgische geaccrediteerde pers.
    - Andere stakeholders, op vraag van het collectiebeherende museum.

Ondertekend door:

Het KMSKA

Het MSK

Manfred Sellink, directeur

Catherine Verleysen, directeur

De Musea Brugge

Mu.ZEE

Till-Holger Borchert, directeur

Phillip Van den Bossche, directeur

---

¹⁶ *Bijvoorbeeld Lukas, Art in Flanders*

M Leuven

Vlaamse Kunstcollectie vzw

Peter Bary, directeur

Annemie Van de Casteele, voorzitter